

MŁODZIEŻ

Polityka dotycząca młodzieży jest domeną polityki krajowej. Wykluczona jest zatem harmonizacja ustawodawstw państw członkowskich w tym obszarze. Na szczeblu europejskim polityka dotycząca młodzieży podlega zwykłej procedurze ustawodawczej. Część programu Erasmus+ poświęcona młodzieży wspiera wymianę młodych ludzi zarówno wewnątrz UE, jak i z państwami trzecimi. W ciągu ostatnich kilku lat Unia Europejska wzmocniła swoją politykę ukierunkowaną na osoby młode, co ilustruje inicjatywa Europejski Korpus Solidarności.

PODSTAWA PRAWNA

Artykuły 165 i 166 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) stanowią podstawę dla działań UE w obszarze polityki dotyczącej młodzieży. Działania objęte zakresem art. 165 i 166 podlegają zwykłej procedurze ustawodawczej. Jeśli chodzi o politykę dotyczącą młodzieży wyraźnie wyklucza się wszelką harmonizację ustawodawstw państw członkowskich. Rada może przyjąć zalecenia w oparciu o wnioski Komisji.

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, która ma taką samą moc prawną jak traktaty (art. 6 TUE), zawiera artykuł o prawach dziecka (art. 24) oraz artykuł o zakazie pracy dzieci i ochronie ludzi młodych w pracy (art. 32).

CELE

Artykuł 165 TFUE umożliwia Unii działania, aby zachęcać do rozwoju wymian młodzieży i wymian między instruktorami społeczno-oświatowymi, tzn. osobami pracującymi z młodzieżą i – wraz z wejściem w życie Traktatu z Lizbony – zachęcać młodzież do udziału w demokratycznym życiu w Europie. Na mocy art. 166 UE urzeczywistnia politykę kształcenia zawodowego, która wspiera i uzupełnia działania państw członkowskich. Zgodnie z tym artykułem na Unii spoczywa obowiązek ułatwiania dostępu do szkolenia zawodowego i sprzyjania mobilności instruktorów i kształcących się, a zwłaszcza młodzieży.

Poza ww. artykułami korzystne dla młodzieży i dzieci są cele UE wyznaczone w innych dziedzinach, takich jak kształcenie, szkolenie i zdrowie czy też prawa dzieci i młodzieży oraz ochrona dzieci i młodzieży.

OSIĄGNIĘCIA

A. Ramy strategiczne

1. Strategia UE na rzecz młodzieży na lata 2010-2018

W listopadzie 2009 r. Rada przyjęła rezolucję w sprawie odnowionych ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży na lata 2010-2018 (Dz.U. C 311 z 19.12.2009, s. 1-11). Jej dwa główne cele to stworzenie większych, a przy tym równych szans dla młodych ludzi w dziedzinie edukacji i na rynku pracy oraz promowanie aktywnej postawy obywatelskiej, włączenia społecznego i solidarności młodych ludzi. Inicjatywy mają być podejmowane w ośmiu obszarach działania: edukacji i szkoleń, zatrudnienia i przedsiębiorczości, zdrowia i dobrobytu, aktywnego uczestnictwa, działań w dziedzinie wolontariatu, włączenia społecznego, młodzieży i świata, a także kreatywności i kultury.

Prace są realizowane w trzyletnich cyklach roboczych. Dla obecnego cyklu na lata 2016-2018 Rada określiła sześć kluczowych celów: (1) większe włączenie społeczne ludzi młodych, (2) większy udział wszystkich młodych ludzi w życiu obywatelskim i demokratycznym w Europie, (3) ułatwienie młodym ludziom przejścia w dorosłość, w szczególności jeśli chodzi o integrację na rynku pracy, (4) ochrona zdrowia i dobrego samopoczucia ludzi młodych, w tym zdrowia psychicznego, (5) uwzględnienie polityki dotyczącej młodzieży i pracy ludzi młodych w obszarze radzenia sobie z wyzwaniami i wykorzystywania szans związanych z epoką cyfrową, (6) ułatwienie reagowania na szanse i wyzwania związane z rosnącą liczbą młodych migrantów i uchodźców w UE.

2. Strategia „Europa 2020”

Uruchomiona w 2010 r. [strategia „Europa 2020”](#) koncentruje się na młodych ludziach i ważnych dla nich celach, takich jak ograniczenie wczesnego kończenia nauki, zwiększenie liczby młodych absolwentów oraz rozwój kompleksowego pakietu inicjatyw politycznych na rzecz edukacji i zatrudnienia. Obejmuje to inicjatywę [„Twoja pierwsza praca z EURES-em”](#) – program wsparcia mobilności zawodowej, którego celem jest ułatwienie znalezienia zatrudnienia w całej Europie.

W komunikacie z maja 2018 r. zatytułowanym „Angażowanie, łączenie i wzmacnianie pozycji osób młodych: nowa strategia UE na rzecz młodzieży” (COM(2018)0269) Komisja zaproponowała, by zwrócić szczególną uwagę na następujące obszary działania:

- wspieranie udziału osób młodych w życiu obywatelskim i demokratycznym;
- nawiązywanie kontaktów między młodymi ludźmi w całej Unii Europejskiej i poza nią, aby wspierać dobrowolne zaangażowanie, mobilność edukacyjną, solidarność i zrozumienie międzykulturowe;
- wspieranie wzmacniania pozycji osób młodych przez jakość, innowacyjność i uznawanie pracy z młodzieżą.

B. Odnosne programy finansowania UE

1. Erasmus+

Program Erasmus+ zawiera szczegółowy rozdział poświęcony młodzieży, na który przeznaczono około 2,1 mld EUR. Jego dwa nadrzędne cele to: (1) podniesienie poziomu kluczowych kompetencji i umiejętności młodych ludzi i promowanie uczestnictwa w życiu demokratycznym w Europie i na rynku pracy, aktywności obywatelskiej, dialogu międzykulturowego, włączenia społecznego i solidarności; (2) sprzyjanie podnoszeniu jakości pracy na rzecz młodzieży; (3) dopełnienie reform politycznych na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym oraz wspieranie rozwoju polityki młodzieżowej opartej na wiedzy i danych oraz (4) poszerzanie międzynarodowego wymiaru działań na rzecz młodzieży oraz zwiększanie roli osób i organizacji pracujących z młodzieżą jako struktur wsparcia.

Erasmus+ wspiera bezpośrednio [wolontariat europejski](#). Wolontariat europejski ma na celu wspieranie młodych ludzi, aby mogli spędzić czas zagranicą kiedy uczestniczą w projektach jako wolontariusze. Ten nieformalny system nauki jest gwarantowany w całej Europie dzięki narzędziu uznawalności [Youthpass](#).

Dodatkowa korzyść programu Erasmus+, [Erasmus dla młodych przedsiębiorców](#) to dawanie aspirującym przedsiębiorcom szansy uczenia się od doświadczonych kolegów, jak prowadzić małe przedsiębiorstwa w innych krajach uczestniczących.

2. Erasmus w latach 2021-2027

We wniosku dotyczącym nowego programu Erasmus na lata 2021-2027 ([COM\(2018\)0367](#)) Komisja zaleca podwojenie budżetu do kwoty 30 mld EUR w okresie programowania 2014-2020, z czego 3,1 mld EUR należy przeznaczyć na młodzież. Jednym z celów wniosku jest propagowanie tożsamości europejskiej dzięki inicjatywie „[DiscoverEU](#)”, która umożliwi osobom młodym odkrywanie dziedzictwa i różnorodności kulturowej Europy. Beneficjentami programu będą uczniowie i studenci, a także stażyści i osoby pracujące z młodzieżą.

C. Inne inicjatywy UE

1. Gwarancje dla młodzieży

W kwietniu 2013 r. Rada przyjęła zalecenie w sprawie ustanowienia [gwarancji dla młodzieży](#) (Dz.U. C 120 z 26.4.2013, s. 1-6). Jest to przełomowe zobowiązanie do zapewnienia młodym ludziom wysokiej jakości oferty zatrudnienia, dalszego kształcenia lub szkolenia w ciągu czterech miesięcy od zarejestrowania się jako osoba bezrobotna lub zakończenia kształcenia formalnego. Chociaż państwa członkowskie jeszcze nie wdrożyły i nie finansują tej polityki, współfinansowanie z UE jest już dostępne dla regionów, w których bezrobocie młodych przekracza 25 % – środki pochodzą z linii budżetowej utworzonej specjalnie na ten cel, z budżetu Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i z Europejskiego Funduszu Społecznego^[1].

[1]Dodatkowe informacje znajdują się w nocie tematycznej [2.3.2](#) w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego, sekcja B.2.

2. Europejski Korpus Solidarności

[Europejski Korpus Solidarności](#) jest inicjatywą uruchomioną przez Komisję w grudniu 2016 r. Daje młodym ludziom w wieku od 18 do 30 lat możliwość zaangażowania się w wolontariat lub pracę przy projektach w ich własnych krajach lub za granicą. Dotychczas zarejestrowały się 72 000 młodych ludzi, z czego 7000 uczestniczyło bezpośrednio w działaniach solidarnościowych. W sierpniu 2018 r. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia pomysłów nowych projektów w ramach inicjatywy. Ogółem z budżetu UE przeznaczono 44 mln EUR na wybrane projekty, które będą otwarte dla wszystkich młodych ludzi w Europie i poza nią. W dniu 11 czerwca 2018 r. Komisja opublikowała [wniosek dotyczący Europejskiego Korpusu Solidarności w okresie po 2020 r.](#), zgodnie z którym wyasygnowano 1,26 mld EUR, aby umożliwić około 350 000 młodych ludzi udział w działaniach solidarnościowych ([COM\(2018\)0440](#)).

3. Polityka ochrony dzieci

Konwencja o prawach dziecka ONZ (UNCRC) stanowi, że dzieckiem jest każdy człowiek poniżej 18. roku życia. Traktat z Lizbony wprowadził unijny cel upowszechniania praw dziecka, a Karta praw podstawowych gwarantuje ochronę praw dziecka przez instytucje UE oraz przez państwa członkowskie.

W dniu 15 lutego 2011 r. Komisja przyjęła komunikat zatytułowany „Agenda UE na rzecz praw dziecka” ([COM\(2011\)0060](#)). Jego celem jest potwierdzenie głębokiego zaangażowania wszystkich instytucji UE oraz wszystkich państw członkowskich w promowanie, ochronę oraz realizację praw dziecka w kontekście polityki UE we wszystkich właściwych dziedzinach oraz przełożenie tego zaangażowania w konkretne rezultaty. Prawa dziecka oraz zapobieganie przemocy wobec dzieci, młodych ludzi, kobiet i innych grup narażonych na ryzyko przemocy są również zawarte i chronione na mocy [programu „Prawa, równość i obywatelstwo” \(2014-2020\)](#).

W 2016 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły dyrektywę w sprawie gwarancji procesowych dla dzieci będących podejrzanymi lub oskarżonymi w postępowaniu karnym (Dz.U. L 132 z 21.5.2016, s. 1.), aby zagwarantować, że dzieci będące podejrzanymi lub oskarżonymi w postępowaniu karnym będą miały możliwość zrozumienia i śledzenia przebiegu takiego postępowania oraz wykonywania przysługującego im prawa do rzetelnego procesu sądowego, oraz by zapobiegać popełnianiu dalszych wykroczeń przez te dzieci i wspierać ich integrację społeczną.

4. Młodzież a media

Technologie internetowe otwierają przed dziećmi i młodymi ludźmi jedyne w swoim rodzaju możliwości, oferując dostęp do wiedzy i umożliwiając korzystanie z zasobów cyfrowych do celów edukacyjnych i uczestnictwa w debacie publicznej. Jednak dzieci mogą być również szczególnie podatne na wpływ nowoczesnych technologii. Z tego względu zgodnie z dyrektywą o audiowizualnych usługach medialnych (Dz.U. L 95 z 15.4.2010, s. 1) zakazane jest włączanie do linearnych telewizyjnych usług medialnych wszelkich treści, które mogą być szczególnie szkodliwe dla małoletnich. Treści, które mogą się okazać szkodliwe dla małoletnich muszą być nadawane albo w godzinach, w których nie będą oni oglądać tych treści, lub zablokowane przy użyciu

odpowiednich technologii, tak aby małe dzieci nie mogli do nich dotrzeć. W przypadku nieliniowych usług medialnych na życzenie treści mogą być udostępniane tylko w sposób, który zwykle uniemożliwia małym dzieciom dotarcie do tych treści.

5. Europejski Portal Młodzieżowy

[Europejski Portal Młodzieżowy](#) jest stroną internetową skierowaną do młodych ludzi w całej Europie i mającą na celu pomóc im zorientować się w mnogości możliwości, jakie oferuje UE w różnych obszarach zainteresowania, takich jak wolontariat, praca, nauka, kultura i kreatywność i wiele innych.

ROLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Parlament zawsze wspierał bliską współpracę między państwami członkowskimi w kwestii polityki dotyczącej młodzieży. Wspierał kształtowanie polityki dotyczącej młodzieży i odgrywał w tym względzie aktywną rolę, na przykład w swojej rezolucji pt. „Inwestowanie w młodzież i mobilizowanie jej do działania – strategia UE na rzecz młodzieży” (Dz.U. CE 161 z 31.5.2011, s. 21), w sprawie wdrażania strategii UE na rzecz młodzieży na lata 2010-2012 (Dz.U. C 93 z 9.3.2016, s. 61), w sprawie oceny strategii UE na rzecz młodzieży na lata 2013-2015 (Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 212) oraz w sprawie gwarancji dla młodzieży (Dz.U. C 440 z 30.12.2015, s. 67).

W ostatnich latach Parlament przyjął również szereg innych rezolucji w sprawie zatrudnienia ludzi młodych (np. Dz.U. C 224 z 21.6.2016, s. 19), przedsiębiorczości (Dz.U. C 316 z 22.9.2017, s. 76) oraz strategii służących zwalczaniu bezrobocia ludzi młodych (Dz.U. C 11 z 12.1.2018, s. 44).

Parlament chroni również dobro dziecka na podstawie skierowanych do niego petycji (Dz.U. C 66 z 21.2.2018, s. 2) oraz przyjął rezolucję w sprawie zmniejszenia nierówności ze szczególnym uwzględnieniem ubóstwa dzieci (Dz.U. C 366 z 27.10.2017, s. 19). Parlament koncentruje się również na prawach dziecka poza granicami UE, wspiera rezolucje w sprawie sytuacji dzieci na całym świecie, takie jak w sprawie edukacji dzieci w sytuacjach nadzwyczajnych i w czasie przedłużających się kryzysów (Dz.U. C 366 z 27.10.2017, s. 151) lub w sprawie niedożywienia dzieci w krajach rozwijających się (Dz.U. C 289 z 9.8.2016, s. 71). W 2015 r. Parlament przyjął rezolucję w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych w Internecie (Dz.U. C 316 z 30.8.2016, s. 109)^[2]. Podczas sesji plenarnej w październiku 2018 r. przyjął wniosek ustawodawczy Komisji dotyczący zmienionej dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych (P8_TA(2018)0364). Zgodnie z nowymi przepisami nadawcy będą musieli ograniczyć narażenie dzieci na promocję niezdrowej żywności lub napojów; treści podlegające do przemocy, nienawiści i terroryzmu będą zakazane, a nieuzasadniona przemoc i materiały pornograficzne będą podlegać najsurowszym kryteriom.

W negocjacjach w sprawie programu Erasmus+ w latach 2012-2013 Parlament zdecydowanie opowiadał się za oddzieleniem rozdziału poświęconego młodzieży oraz budżetu na kluczowe działania w ramach tego rozdziału. Zwrócił również uwagę na potrzebę zwiększenia możliwości udziału ludzi młodych w niekorzystnej sytuacji.

[2] Dodatkowe informacje znajdują się w nocie tematycznej [3.6.2](#) w sprawie polityki audiowizualnej i medialnej.

W rezolucji z dnia 17 września 2017 r. (Dz.U. C 337 z 20.9.2018, s. 131) Parlament zaproponował, aby następny program koncentrował się na uczeniu się przez całe życie i mobilności, a ponadto zalecił wzajemne dostosowanie priorytetów programu Erasmus, strategii UE na rzecz młodzieży oraz innych programów finansowanych ze środków UE. W czerwcu 2018 r. Parlament Europejski i Rada osiągnęły porozumienie polityczne w sprawie wniosku dotyczącego Europejskiego Korpusu Solidarności, który wymaga teraz formalnego przyjęcia przez obie instytucje.

Aby zachęcać młodych ludzi do tworzenia własnych projektów europejskich, w 2008 r. Parlament ustanowił wspólnie z Fundacją Międzynarodowej Nagrody im. Karola Wielkiego w Akwizgranie [Europejską Nagrodę dla Młodzieży im. Karola Wielkiego](#), która jest wręczana rokrocznie za projekty pogłębiające porozumienie na poziomie europejskim i międzynarodowym.

Michaela Franke / Pierre Hériard
09/2018

